

Nr 255.

Av herr **Forssell**, om *ekiperingshjälp åt officerare och underofficerare med vederlikar.*

Uti en till riksdagen avlåten, den 4 januari 1927 dagtecknad proposition nr 7 föreslog Kungl. Maj:t, under åberopande av statsrådsprotokollet över försvarsärenden samma dag, riksdagen, bland annat,

medgiva, att ekiperingshjälp enligt av föredragande departementschefen angivna grunder måtte utgå till officer, underofficer samt vederlike, vilken är skyldig att i tjänsten bära uniform, vid första anställningen såsom sådan.

Uti försvarsväsendets lönenämnds, i förenämnda statsrådsprotokoll omförmälda, förslag till avlöningsreglemente upptog lönenämnden under § 22 bestämmelser rörande ekiperingshjälp åt ovan angiven personal och erinrade i motiveringen härtill, att en bestämmelse om ekiperingshjälp till ifrågavarande beställningshavare ingick i den kungl. proposition, som låg till grund för det avlöningsreglemente, som provisoriskt antogs av 1921 års riksdag, men att riksdagen utslöt densamma under uttalande, att riksdagen icke ville fatta ståndpunkt till frågan, om dylik förmån överhuvud taget borde utgå, innan ytterligare utredning i ärendet skett.

Den härav föranledda utredningen torde hava givit vid handen, att ekiperingshjälp borde utgå till officerare och underofficerare med vederlikar. I motiveringen härtill framhålles, att anskaffningen av uniformer och en del andra för tjänstebruk avsedda effekter, särskilt vid den första utrustningen ställer sig betydligt mer betungande för officerare och underofficerare med vederlikar än för någon personal inom annan förvaltningsgren.

Ekiperingshjälp borde därför tillkomma officer och underofficer samt vederlike, vilken vore skyldig att i tjänsten bära uniform; dock borde ekiperingshjälpen utgå endast vid första anställningen i sådan beställning. De utgifter, varom här vore fråga, vore nämligen särskilt kännbara vid den första anställningen, då vederbörande ännu icke uppburit någon lön och därför måste, därest han icke ägde enskilda tillgångar för bestridande av nämnda utgifter, sätta sig i skuld.

De belopp, som i förevarande avseende borde ifrågakomma, syntes lämpligen böra avvägas på sådant sätt, att de å ena sidan beredde verklig lätt-

nad vid ekiperingsanskaffning, men å andra sidan finge karaktären att utgöra allenast ett bidrag vid denna anskaffning.

I utredningen framhålles vidare att, då man — enligt dåvarande departementschefens förmenande med all rätt — syftade till, att officersbanan borde vara öppen för ynglingar från olika samhällsgrupper, en sådan strävan mötte ett väsentligt hinder i de stora kostnader, som anskaffningen av den första militära beklädnadsutrustningen medförde. Det vore sålunda även ur rekryteringssynpunkt av stort intresse, att bestämmelse om åtnjutande av ekiperingshjälp infördes.

I ovannämnda statsrådsprotokoll tillstyrkte departementschefen lönenämndens förslag om beredande av ekiperingshjälp till ifrågavarande personal vid första anställningen.

Departementschefen framhöll vidare ekiperingshjälpens karaktär av bidrag till vederbörandes första ekipering och fann med hänsyn härtill skäl att nedsätta de av lönenämnden föreslagna maximibeloppen samt att jämka desamma så, att officer och underofficer bleve i avseende å berörda förmån mera likställda.

De stipendier, som dittills i vissa fall under olika benämningar utgått såsom bidrag till vederbörandes ekipering ansågos av departementschefen i enlighet med lönenämndens erinran för framtiden bliva obehövlige, då det avsedda syftet komme att helt fyllas genom ekiperingshjälpen.

Departementschefen biträdde alltså med ovan omnämnda modifikationer lönenämndens förslag i sak, men ansåg, med hänsyn bland annat till ekiperingshjälpens karaktär av engångsersättning, mindre lämpligt att binda sagda förmån vid bestämmelser i avlöningsreglementet samt förordade därför, att den av lönenämnden under § 22 föreslagna föreskriften skulle uteslutas. I avslutning härtill skulle särskild hemställan göras angående lämnande av ekiperingshjälp enligt ovan av departementschefen tillstyrkta grunder.

Uti det av statsutskottet i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 7 avgivna utlåtandet tillstyrkte statsutskottet förslaget om utbetalande av ekiperingshjälp på sätt departementschefen föreslagit.

Enligt riksdagens skrivelse till Konungen, nr 55, i anledning av ovannämnda kungl. proposition beslöt riksdagen, bland annat, medgiva,

»att ekiperingshjälp må i enlighet med i statsrådsprotokollet angivna grunder utgå till officer, underofficer samt vederlike, vilken är skyldig att i tjänsten bära uniform, vid första anställningen såsom sådan.»

I kungl. brev den 4 november 1927 angående ekiperingshjälp åt officerare och underofficerare med vederlikar, har Kungl. Maj:t under punkt 1 förordnat följande:

»Officer, underofficer och vederlike, vilken är skyldig att i tjänsten bära uniform, äger med nedan angivna undantag, att vid tillträde den 1 juli 1927 eller senare av genom fullmakt, konstitutorial eller förordnande vunnen första anställning i med lön (arvode) på stat förenad beställning (befattning) vid försvarsväsendet enligt vederbörande regements-, kår- eller annan personalehfs

närmare bestämmande i samband med beställningens (befattningens) tillträ-
dande vid vederbörligt truppförbands (stations m. m.) kassa uppbära ekipe-
ringshjälp till belopp av 500 kronor för officer och vederlike och av 450 kro-
nor för underofficer och vederlike.»

Av den ovan relaterade utredningen rörande tillkomsten av bestämmelserna
om ekiperingshjälp framgår, att syftet med desamma torde vara att bereda en
verklig lättnad för samtliga officerare och underofficerare med vederlikar vid
anskaffning av ekipering.

Under utredningen har tydligt angivits ekiperingshjälpens karaktär av en-
gångsersättning, som borde utgå såsom ett bidrag till ekiperingsansskaffning
vid den första anställningen, då vederbörande ännu icke uppburit någon lön.

Ekiperingshjälpen måste alltså anses icke vara likställd med löneförmån, då
den i enlighet med det i utredningen angivna syftet skulle utgå fullt oberoende
av alla löneförmåner.

Alla officerare och underofficerare med vederlikar synas sålunda böra vid
första anställning komma i åtnjutande av ekiperingshjälp.

Enligt åberopade kungl. brev äger emellertid ifrågavarande personal att upp-
bära ekiperingshjälp endast vid tillträde av genom fullmakt, konstitutorial el-
ler förordnande vunnen första anställning i *med lön (arvode)* på stat förenad be-
ställning (befattning).

Officer, underofficer och vederlike, vilken utnämns *utan lön på stat* och
även är skyldig att i tjänsten bära uniform, äger således icke rätt att uppbära
ekiperingshjälp, oaktat syftet med berörda förmån tydligen varit, att den
skulle tillkomma *alla* officerare, underofficerare och vederlikar vid deras för-
sta anställning — att utgå såsom engångsersättning, oberoende av löneför-
måner.

I ett avsevärt antal fall uppstår emellertid det förhållandet, att från kungl.
krigsskolan utexaminerad kadett icke erhåller lön på stat, men väl, till följd av
äldre officers placering i arvodesbefattning vid militärläroverk m. m., av ve-
derbörande regementschef jämlikt gällande bestämmelser förordnas att upp-
rätthålla fänriksbeställning mot uppbärande av arvode, fullt motsvarande lön
på stat, utan att han likväl på grund av förutnämnda kungl. brev anses vara
berättigad åtnjuta ekiperingshjälp.

Dessutom må erinras därom, att de tidigare i vissa fall utgående ekiperings-
stipendierna, som på grund av här ifrågavarande bestämmelser angående eki-
peringshjälp ansetts bliva obehövlige, utgingo vare sig vederbörande utnämns
med eller *utan* lön på stat.

Då för officerare, underofficerare och vederlikar, som vid tillträde av första
anställning utnämns *utan* lön på stat, utgifterna för ekipering måste vara sär-
skilt betungande, och då det måste betraktas som ett viktigt försvarsintresse,
att officersbanan hålles öppen för ynglingar från alla samhällsgrupper, är det
av stor vikt, att det hinder härför, som nyss nämnda kostnader måste anses
utgöra, snarast möjligt måtte undanröjas.

Jag får alltså hemställa, det riksdagen måtte besluta,

att officer, underofficer och vederlike, vilken är skyldig att i tjänsten bära uniform, må vid tillträde av första anställning äga att uppbära ekiperingshjälp, vare sig han utnämnts *med* eller *utan* lön (arvode) på stat.

Stockholm den 21 januari 1928.

Arne Forssell.